

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt eroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACJE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podl. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi	
10	6 27" 2,	676 + 2°	8 1,	83	ZPI. Zachodni mocny	Pochmurno	Deszcz
	2	726 + 2,	5 2,	13	PI. Zachodni średni	"	Deszcz Śnieg
	10	2,	639 + 1,	5 2,	18	ZPI. Zachodni "	Deszcz

Wiadomości zagraniczne.

— Wiedeń 27 Listopada. —

N. Cesarz Rosyjski ma tu przybyć w powrocie z Włoch do Rossyi, w pierwszych dniach grudnia. Dowodzący generał, Arey-Xiążę Albrecht, przez rozkaz dzienny zawiadomiwszy załogę tutejszą o spodziewanem przybyciu Jego Ces. Mości zarządził, aby była w pogotowiu do chwilowego pochodu, oraz aby stojące w okolicy wojska we 24 godzin po otrzymaniu rozkazu mogły tu przybyć. Muzyce wojskowej rozdano egzemplarze narodowych hymnów rosyjskich, aby się ich wyuczyły.

— Kopenhaga 25 Listopada. —

Gazeta *Berlińska* udziela (oprócz już wiadomych) jeszcze następujące przez naocznego świadka podane szczegóły o wybuchu góry wulkanicznej Hekli na Islandyi: »Cała masa lawy wypływającej z wulkanu, jest w ciągłym biegu i sprawia hałas, jak gdyby 100 fabryk było w tem miejscu czynnych. Zewnętrzna skorupa lawy jest zupełnie stężała, ale wewnątrz jest masa płynna, która z nadzwyczajną siłą rozszerza się na wszystkie strony, tak, że ztwardniała już masa pęka i w ogromnych bryłach na wszystkie rozpryskuje się strony. Za każdym takim rozprysnięciem widać w środku płynącą masę. Gdzie ziemia jest równa, cała masa postępuje naprzód, pędząc przed sobą wzgórze ziemne i piaszczyste; ale gdy skały wejda jej w drogę, przebijają się około nich, przyczem boki coraz stają się pochylszymi, aż nareszcie cała przestrzeń z okropnym zapada loskotem. Gdyśmy się znajdowali u stóp góry, tam gdzie się zaczyna pochylność, napadł nas gęsty ale drobny deszczyk, przed którym schroniliśmy się za wysoką skałą. Tu wprawdzie oswoiliśmy się zupełnie z strasznym grzmiotem z wnętrza góry wychodzącym, ale w czasie naszego pobytu za skałą nastąpiły dwa tak gwałtowne wybuchy, że zaledwie jeden drugie-

go mógł słyszyć mówiącego, a ziemia tak się pod nami trzęsła, że sądziliśmy, iż skała się rozpadnie i nas pod swemi gruzami zagrzebie, a ziemia pod naszymi nogami się zapadnie. Śród tych okoliczności, odpadła nas chęć wejścia wyżej, jakieśmy zamierzeli. W przeciągu 3 godzin posunęła się lawa o 4 sążnie dalej. Wznosząca się z wulkanu masa dymu przedstawia piękny widok: siedm do ośm słupów dymu wznosi się jeden obok drugiego, a u wierzchu każdego słupa tworzy się 8 do 9 podłużnych kul, które podobne do najbliższej bawełny, kręcą się w ściśnionej masie w koło siebie i z wiatrem ulatują. Dwa takie słupy, które zapewne wyszły z małego krateru, a których dym pomieszany był z popiołem, podobne były do najczystszego szarego edredonu (puchu islandzkiego).

— Paryż 24 Listopada. —

Zdaje się, że nasz rząd postanowił przeciw handlowi niewolnikami przy brzegach afrykańskich z największą postępować surowością; eskadra bowiem admirała Montagne Laroque zabiera z sobą kompanię wojska morskiego, które wysadzać będzie na ląd w celu zniszczenia murzyńskich faktoryj.

W Tulonie trzymane są w pogotowiu parowe okręty *Grondeur* i *Chimere*, które się przyłączą do eskadry na La-Plata.

Zapewniają, że minister wojny przesłał rozkaz dwom nowym pułkom, aby się udały do Algieryi dla wzmocnienia armii afrykańskiej.

Wiadomo, że księżna Joinville wniosła w posagu grunta jednej prowincyi w cesarstwie Brazylijskiem. Zapewniają, że księżę Joinville oddawna zajęty jest kolonizacją tych gruntów. Układy w tym względzie ukończone zostały z szwagrem księcia, cesarzem brazylijskim. Mówią że księżę Joinville uda się tam na wiosnę, chcąc sam instalować pierwsze kolonie.

— Dniu 26 Listopada. —

Zapewniają, że do ministra wojny nadeszły listy niepokojące od marszałka Bugeaud, który wykazuje potrzebę nowych posiłków w wojsku.

Późniejsze jednak prywatne doniesienia są dosyć zaspokajające.

Wczoraj odbyły się licytacje na wykonanie dróg szynowych: 1) z Tours do Nantes i 2) z Paryża do Strasburga z odnogami przez Reims i Metz aż do granicy pruskiej. Przedsiębiorstwo na pierwszą linię przyznane zostało pansom Mackensie i Karolowi Laffitte; na drugą linię xięciu Galliera, generałowi Cubieres, pansom Blacque Beleir, Pellaprat, i t. d.

Przez Tulon nadeszły następujące z Afryki wiadomości: W Oranie nie zbywa teraz na wojsku. Słychać że znaczny korpus postawiony zostanie przy granicy marokańskiej. Według rozszerzonej w Oranie pogłoski, Abd-el-Kader miał się cofnąć na pustynię Sahara; zdaje się jednak, że raczej stracono wszelkie ślady Emira, i nie się dowiedzieć nie mogą o jego poruszeniach. Zresztą w okolicy Oranu panuje spokój.

Z Algieru nadeszły wiadomości pod dniem 20 listopada, ale według nich nie zaszło tam nic ważnego. Generał porucznik Bourjolly znajduje się w kraju Flitów i prowadzi dalsze kroki nieprzyjacielskie. Generał Cavaignac przybył dnia 11 do Dżemma Gazauat dla przyjęcia transportu żywności. Powstałe pokolenia w górach Tlemszeńskich nie dały się nakłonić do wywędrowania. Deira Abd-el-Kadera pozostaje ciągle w Sebra na ziemi marokańskiej, i tamże znajdują się jeńcy francuzcy.

Raid Si Hamedi ma tylko mieć 300 ludzi pod swem dowództwem nad Meghazeni, i ciągle żąda posiłków od cesarza, ale nadaremnie. Ludność Uszdy zdaje się więcej obawiać Abd-el-Kadera niż francuzów; za ukazaniem oddziału jego jazdy powstaje zawsze w mieście niespokojność. Między Orleansville i Tenez jest jeszcze przerwany związek. Generałowie Marey i d'Arhouville po swem połączeniu się w dniu 12 uderzyli na Szeryfa Bu Maze, który rozłożył swój obóz w bliskości rzeki Dzerdzera, i o którego istnieniu nie zdają się już powątpiewać. Napadli na niego nad świtem, zaledwie zdążył ratować się ucieczką, pozostawivszy na łup cały swój obóz. Wielu jeńców i zabitych pozostało w ręku francuzów, którzy mieli tylko 6 zabitych i 30 ranionych.

— *Londyn 23 Listopada.* —

Onegdaj biskupi katolicy uchwalili rezolucję naganiającą dążność nowych kolegiów akademicznych w Irlandyi; następnie postawili przesłać Stolicy Apostolskiej powody, jakie ich skłoniły do uważania ich za niebezpieczne dla religii i moralności.

Piękna pogoda, jaką się cieszymy od kilku dni, wywarła, jak się zdaje, zbawienny wpływ na zbiór ziemniaków, który w ogólności jest daleko lepszy niż się można było spodziewać. Dzienniki irlandzkie zachowują też milczenie względem postępu choroby ziemniaków, jak i względem głodu zagrażającego krajowi.

Według ostatnich wiadomości ze Stanów Zjednoczonych, zawikłane stosunki między Anglią

i Unią z powodu Oregonu zwróciły uwagę na tajemne poruszenia wojennych okrętów obu dwóch krajów. Dziennik *Manchester Guardian* donosi w tym względzie co następuje: »Angielska fregata *Ameryka* o 50 działach odplynęła już w maju r. b. z Callao na rzekę Columbia. Później admirałski okręt *Collingwood* o 80 działach z admirałem Seymour na pokładzie i szalupa *Modeste* z zapieczętowanymi depeszami opuściły Callao, podobno przeznaczone także na rzekę Columbia. Admirał Seymour miał jednak pierwój zjechać się z francuzkim admirałem przy wyspach Sandwichskich, dla oblikwidowania tam przyznanego Pritchardowi wynagrodzenia, a ztamtąd dopiero w towarzystwie brygn *Froile* udać się miał do brzożew Kalifornii, tak aby mógł w razie potrzeby z eskadrą z czterech okrętów złożoną ukażać się nagle przy brzegach Oregonu. Ale i z strony Stanów Zjednoczonych poczyniono na wszelki przypadek przygotowania. Ich eskadra na morzu Południowym składała się dotąd z 2 fregat pierwszego rzędu po 50 dział, z dwóch wielkich korwet i jednego szonera. Nie dawno jednak przyłączyła się do nich jeszcze jedna korweta, dwie fregaty pierwszego rzędu wysłane przez Stany Zjednoczone znajdują się w drodze, a jeżeli doliczymy okręta na wodach chińskich, ich eskadra na morzu Południowym składać się wkrótce będzie z sześciu fregat (każda tak wielka jak angielski okręt o 74ch działach), pięciu korwet, jednego brygu i jednego szoneru, a zatem o wiele przewyższająca eskadrę angielską, jeżeli ta nie będzie pomnożona przez okręty ze stacyi chińskiej, gdzie jednak znajduje się tylko jeden liniowy okręt, fregaty drugiego rzędu i pomniejsze okręty.

— *Dnia 25 Listopada.* —

J. C. W. W. Xzę rosyjski Konstanty znajduje się jeszcze w Plymouth, zkąd przedsięwzięrze wycieczki w okolice.

Xzę Ferdynand Sasko-Koburgski w towarzystwie swego syna Xcia Leopolda odplynął d. 21 z Plymouth do Lisbony.

Xiążę August Sasko-Koburgski z małżonką swoją królowną francuzką Klementyną, opuścił wczoraj Windsor i odplynął z Falstone do Boulogne.

Dwór wyjedzie dziś do Osbornehouse na wyspę Wight.

Według wiadomości z Sydney, port Adelaide ogłoszony został wolnym dla wszelkich bander.

Ostatnie nowiny z Hong-Kong donoszą o powrocie admirała Cochrane z eskadrą z wyprawy przeciw rozbójnikom wyspy Borneo, na której mocno ufortyfikowana warownia rozbójników, na północnym brzegu Borneo leżąca, zburzoną została. Opór rozbójników morskich był uporeczywy, tak, że anglicy nie mogli skutecznie swego zamiaru, tylko przy utracie 10 w zabitych a 15 ranionych, między którymi 3 oficerów. Z Hoog-Kong wysłał admirał dnia 27 września jedną fregatę i parostatek do Auckland (w Nowej Zelandyi) dla użycia ich prze-

ciw uporczywym krajowcom. Nieszczęśliwa bitwa, którą wydali Anglicy w lipcu naczelnikowi Heki, ściągnęła dla tamecznej władzy wojskowej wielką naganę w dziennikach ministerjalnych, z powodu lekceważenia środków oporu krajowców.

— Hiszpania. —

Według doniesień z Katalonii, panowało tam jeszcze we wszystkich umysłach żywe wzburzenie w skutek zarządzonego rekrutowania, które nawet dały powód do seń krwawych. W jednej bijatyce nowozaciężnych z żołnierzami, został z pomiędzy pierwszych jeden zabity a trzech ranionych.

Z Andaluzji smutne nadchodzą doniesienia o spustoszeniach, jakie zrządziło wystąpienie z koryta rzeki Guadalkwirir. W Sewilli całe dolne miasto stało pod wodą, a roboty około mostu wiszącego, który ma zastąpić miejsce pływającego, zostały po większej części zniszczone.

— Genua 17 Listopada. —

Onegdaj przybył tu Ibrahim Pasza na fregacie egipskiej *Nil* i powitany został salwą z całej eskadry sardyńskiej w porcie stojącej. Król przyjął go na prywatnem posłuchaniu bardzo uprzejmie; nazajtrrz znajdował się ten Xiążę egipski na objedzie u dworn. Niebawem odplynąć ma do Tulu, gdzie na przyjęcie jego wysłany został od rządu francuzkiego margr. Lavalette.

Rozmaitości.

BITWA POD HODOWEM

OPOWIADANIE SZLACHCICA Z CZASÓW SOBIESKIEGO.
przez Ad. Am. Kosinskiego.
(Ciąg dalszy.)

Stolnik, jak to dobrze mówił Jegomość, człowiek był starzej daty, już to sam ubiór i postać zwiastowały. Ubiór był jeszcze z czasów Króla Zygmunta IIIgo; granatowa sukienka bekiesza, włóczkowym przewiązana pasem, buty długie czerwone, czapka zielona axamitna z białym baranem, w rękę w miejscu łaski żelazny obuszek; długa siwa broda, jakie już tylko na portretach dzisiaj widzieć się dają, zapadała mu aż na pierś, czupryny nawet nie golił ale tylko podstrzygał, tak, że włosy z przodu były obcięte równo z czołem, z tyłu zaś i boku siwemi kosmykami zachodziły na plecy.

Przyjął mnie zaś dosyć uprzejmie, lecz bez wielkich ceremonij. Spytał o nowiny od ojca, o kierz rzeczy w Krakowskiem, badał o drogę i o zchoza które widziałem, jak i gdzie zabierają się. Odpowiadałem na to wszystko, śmiało lecz skromnie, tak, że rozjaśnił marszczyste czoło, z brodą poigrał, co widać oznaką było dobrego humoru, i rzekł:

Potulne widać z Aszmości pacholę, umiesz żyć i mówić z starszemi; cieszy mnie to Mospanie, so-widzrażałów bowiem nie lubię, moje dziecię wartę też dobrego męża.

Zadał jeszcze kilka pytań, a wreszcie rzekł: Służyłte Asze rycersko?

Nie miałem dotąd okazji, Mości mój Dobrodzieju.

Nie miałeś? -- zmarszczył brwi, -- a prze Bóg żywy, kiedyż to jest brak w naszej krainie? czyż to Turek nie siedzi w Kamieńcu, a Tatar nie grasuje po Ukrainie?

Chętniebym poświęcił im ramie na usługi Króla Jmci i Rzeczypospolitej, lecz Pan Ojciec nie pozwalał.

Ojciec? a i cóż on mógł mieć przeciw słusznym chęciom Waszmości? nie staryż on żołnierz, nie biłże się pod Czarneckim, pod Rewerą?

Waszmość Pan wiesz, że jestem mego rodu, a przynajmniej starszej linii, ostatnim potomkiem.

Ach tak, prawdą, zapomniałem o tem; ród dobry stary, nie godzi się aby marnie zgiął jak tyle innych. -- Głucho westchnął. -- Już nam i tak wielu znakomych niegdyś nie dostaje, wielu w lat kilka lub kilkanaście zabraknie. W Ostrogu, np. inni dziedzice, w Zasławiu i Zbarażu także, Koreckich do nazwiska nie znajdziesz, i Tęczynscy wygaśli, o Myszkowskich mówią ludzie; że także nie ma nadziei, aby pociągnęli długo, i Konie polskich brak. Doprawdy, policzyłbym nie mógł, tyle na myśl przychodzi, lecz fiat voluntas Dei. Co do Aszmości, słuszne były Kasztelana twego rodzica obawy, lecz z czasem będzie można wszystko nagrodzić, niech tylko Pan Bóg poszczęści, da ci hożego dziedzica, hejże Mospanie na Turki i Tatory, sam ci przewodnikiem będę, drogę pokażę, pozno zacznieś ale to nic nie szkodzi, i pan nieboszczyk Jan Zamojski długo ślęczał w księgach, zanim do szabli jął się, przecież Bóg daj nam takich Hetmanów, a Szwedby nam nie urągał i Turek w prowincjach niesiadał.

Na tych i podobnych pogadankach, kilka godzin zeszło. Poznałem przyszłą moją teściową, dobra to była staropolska matrona, pobożna, cnotliwa na przykład wszystkim. Mojej narzeczonej nie widziałem, przecież pytać się o nią nie śmiałem, niecierpliwość była jednak w oku, za każdym skrzypnięciem drzwi, biegło tam. Spozstrzegł to Stolnik i wyrzekł:

Pojmuję niecierpliwość Aszmości, tęskno ci zapewne, do widoku przyszłej małżonki, na dzisiaj jednak zaspokoić cię trudno, od kilku dni zanemogła.

I cóż takiego jest Jejmość Pannie? -- skromnie zapytałem.

Stolnik brodę potargnął. -- Któż zrozumie niewieście słabości, dziś to, jutro insze, lada wietrzyk zaszkodzi; przecież to długo nie będzie trwać, jak mój Niemiec doktor zapewnił: jutro już przy objedzie uprzysz ją Waszmość.

Możecie wyobrazić sobie Mości panowie, jak tęskliwie oczekiwałem na wzmiakową godzinę. Przyszła ona nareszcie jak wszystko przychodzi i przechodzi na świecie. Rozmawiałem właśnie z Stolnikiem o niedawnej Wołoskiej Króla Jmci wyprawie, gdy się drzwi roztworzyły i weszła moja bogdanka.

Dalipan, Mości Panowie; stary już jestem, rozliczne kłopoty przygniotły, serce oziębło; krew ostygła, a jednak wspominek owiej chwili w pamięci jak został dotąd, tak, że ufam, że do grobowej deski zostanie. Przyponnijcie sobie, jakimi dręczony myślami do Pomorzań jechałem, czeze podejrzenia potem, nie wiem czemu, lecz pewnie jakimś szatańskiem zrządzeniem wyrodziły się w pewność. Jeśli nie spodziewałem się w

Stolnikownie ujrzyć takiego straszdyła, jakieżdobył mój przyjaciel Wierzchlejski, ani wątpię, że mało będzie się różnić od niego. A tu wystawcie sobie mój podziw! widzę dziewczę młode, hoże i piękne, a tak piękne, że *Verbum Nobile* długo żyjąc nie napotkało się nigdy nie podobnego. Wzrost niepospolity, włos czarny lśnisty, brwi cienkie istne dwie niteczki jedwabne, oko niebieskie, a cóż dopiero postawa, a układ! dalipan, toż mnie się zdawało że widzę przed sobą jakąś Nimfę, o których to w pogańskich poetach wiele pisano, a kto wie może nawet samą boginię Venus lub ową trojańską Helenę, o którą tyle krwi popłynęło, a dzielnych kawalerów utraciło życie, że jakiś tam Greczyn, miał z czego całą xiążkę wierszami zapisać.

Przecież trzeba było z jaką perorą ozwać się, zwłaszcza że Stolnik, wzięwszy mnie za rękę Jejmościance przedstawił. Ależ po raz pierwszy zapomniałem języka w ustach, bełkotałem Bóg wie co, że aż wszyscy przytomni, a było ich niemało, szydersko uśmiechali się. Stolnik zaś mruknął:

Ze ten chłopiec nie służył wojskowo, była racya; lecz żeby mówić nie umiał oto czegom się

wcale nie spodziewał; widać Jegomość rodzic jedynaka pieścił, matka długo w pieluchach trzymała, toż warto go było do kollegium, a nie w swaty posłać.

Podobne pełne przekąsu wyrazy niesposób ahy wszystkiej krwi żył nie poburzyły, nie przyprawiły o wstyd; miłość własna i szlachecka ambicya ubodły, przetarłem czoło, wyrzuciłem na barki wyloty kontusza i najprzód jakłiwie, potem śmielej, dalej zupełnie śmiało, wygadałem oracyę której zwroty dawno już w ciągu drogi ułożyłem skłladnie. Oracya zrobiła swój skutek. Stolnik brode pogłasnął, uściśnął mnie serdecznie i mówił;

[*Dalszy ciąg nastąpi.*]

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 10 do dnia 11 Grudnia.

Spławski Jan ob., Biener Ignacy, z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Pawlitz Mamert z żoną Kamillą, Bogusz Eugeniusz ob., do Polski; -- Muszyński Andrzej, Dzieduszycki Włodzimierz hr., do Galicyi

Doniesienia Urzędowe.

Obwieszczenie.

Nro 7349.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU
W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Na skutek postanowienia Senatu Rządzącego z dnia 21 Listopada r. b. Nr. 5711 D. G. S. podaje do wiadomości, iż do dnia 15go Grudnia b. r. godziny 2ej z południa, przyjmowane będą w Biórze Wydziału Dochodów Publicznych i Skarbu przez Senatora w tymże Wydziale Prezydującego deklaracye opieczetowane na dzierżawę dochodu Czopowego Skarbowego Miasta Chrzanowa przez lat dziesięć po sobie idących począwszy od dnia 1go Stycznia 1846 r. po dzień ostatni Grudnia 1855 trwać mającą. Summa od której licytacya *in plus* odbywać się ma, ustanawia się w ilości złotych polskich sześć tysięcy czterysta czterdzieści ośm. Przystępujący do licytacji obowiązany jest wnieść do Kasy Głównej jedną dziesiątą część tej summy czyli złotych polskich sześćset czterdzieści pięć, tytułem *vadii*.

Warunki do kontraktu w godzinach od 10 rano do 2ej z południa, każdego dnia w Wydziale Dochodów Publicznych przejrzane być mogą. Osnowa deklaracyi winna być następująca:

Deklaracya.

Powziąwszy wiadomość z obwieszczenia przez Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu z dnia 25 Listopada b. r. Nr. 7349 wydałego, iż Rząd W. M. Krakowa i Jego Okręgu wypuścić ma zamiar w dzierżawę dochód Czopowego Skarbowego z Miasta Chrzanowa na lat 10, począwszy od dnia 1go Stycznia 1846 r. do dnia ostatniego Grudnia 1855 po sobie idących trwać

mającą, składam niniejszą deklaracyą, że z dzierżawy tej obowięzuję się płacić rocznie summę złotych polskich (tu ją wyrazić literami) a to wedle warunków do kontraktu przyjętych, przemennie odczytanych i zrozumianych. Na wierzchu deklaracyi składam zakwitowanie Kasy Głównej, że *vadium* przynależne w ilości złotych polskich 645 złożyłem, które aby mi zaraz po licytacji w razie uneutralzowania się przy dzierżawie wydanem było, zastrzegam sobie (tu zamieścić datę a pod tą imię i nazwisko deklaranta). Deklaracya złożona w kształt ekspedycyi urzędowej pieczętką deklaranta opatrzona, na wierzchu adres »Deklaracya na dzierżawę dochodu Czopowego Skarbowego z Miasta Chrzanowa« mieć ma. Przyczem ostrzegam się kogo to interesować może, że deklaracye winny być pisane wyraźnie, nieodstępując w niezem od osnowy, cyfry wszelkie mają być wyrażone literami, bez skrobań i poprawek; w przeciwnym bowiem razie deklaracya za nieważną uznana, i deklarant taki w razie, gdyby licytacya z powodu tego spelzła, do zwrotu kosztów ogłoszenia nowej licytacji zmaglonym zostanie.

Kraków dnia 25 Listopada 1845 r.

Senator Prezydujący,
J. KSIĘŻARSKI

(3r.)

Referendarz J. Paprocki.

LOTERYA KRAJOWA.

W ciągnieniu 1180 dnia 10 Grudnia 1845 roku w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące Numera:

38. — 79. — 11. — 55. — 26.

Przyszłe ciągnienie 1181 przypada dnia 17 rdnia 1845 roku.